



HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 10. januar 2020

Sag BS-40075/2019-HJR

og

Sag BS-40082/2019-HJR

A

mod

Advokatnævnet
(advokat Claes Wildfang)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Vestre Landsrets 14. afdeling den 12. april 2019 (BS-47334/2018-VLR).

Dommerne Thomas Rørdam, Vibeke Rønne og Lars Hjortnæs har deltaget i denne afgørelse.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at Retten i Sønderborg pålægges at udlevere den del af lydfilen af retsmødet den 13. august 2015, som landsrettens kendelse omhandler.

Indkærede, Advokatnævnet, har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Ved kendelse af 2. november 2017 pålagde Advokatnævnet A en bøde på 100.000 kr. for tilsidesættelse af god advokatskik. Kendelsen angik As adfærd i forbindelse med en straffesag, som var blevet hovedforhandlet den 13. august 2015 ved Retten i Sønderborg, hvor A havde været beskikket som bistandsadvokat for den forurettede.

Af kendelsen fremgår bl.a.:

"Klagens tema:

Retten i Sønderborg har klaget over bl.a., at A har tilsidesat god advokatskik ved som beskikket bistandsadvokat at have ageret på en måde, som falder uden for en bistandsadvokats beføjelser, ved under hovedforhandlingen ikke at ville respektere de processuelle regler, ved at have forsøgt at påvirke retten på utilbørlig måde og ved at have udvist og utalt manglende respekt over for retsformanden og dennes retsledelse.

...

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Retten i Sønderborg har påstået, at A har tilsidesat god advokatskik

...

2. ved som bistandsadvokat vedblivende at gøre gældende, at hans klient havde været udsat på mishandling på trods af, at der ikke i sagen var rejst tiltale herfor, hvilket A af retsformanden blev gjort opmærksom på, samt ved over for retten uden lægelig dokumentation at gøre gældende, at klienten skulle have genetiske arveanlæg for angst,
3. ved under hovedforhandlingen ikke at ville respektere de processuelle regler, idet han indgik i diskussion med forsvareren i stedet for at respektere forsvarerens synspunkter, herunder at forsvareren bestred hans erstatningskrav, idet A ikke havde fremlagt dokumentation herfor,
4. ved ikke at respektere retsformandens retsledelse og i stedet for at rette sig efter retsformandens tilrettevisninger og beslutninger

at vedblive med at forsøge at diskutere med retsformanden, således at retsformanden til sidst efter indstilling fra forsvareren og anklageren måtte fratage A ordet,

5. ved under hovedforhandlingen at tilkendegive, at der ikke var "god retspleje", at han blev frataget ordet, uanset at dette var nødvendigt for at opnå en behørig afvikling af hovedforhandlingen,
...

Nævnets afgørelse og begrundelse:

...

Advokatnævnet finder, at A i forhold til klagepunkterne 2-5 er gået videre, end berettigede hensyn til klientvaretagelsen tilsiger, ved ikke at udvise den fornødne respekt over for retten, herunder ved ikke at respektere retsformandens henstillinger og tilrettevisninger.

Advokatnævnet lægger afgørende vægt på beskrivelsen i retsbogen af 13. august 2015, der er udarbejdet af en dommerfuldmægtig på baggrund af lydoptagelser fra retsmødet.

Advokatnævnet har herved bl.a. lagt vægt på, at A vedblev at gøre gældende, at hans klient havde været udsat for mishandling, og at hun havde genetiske arveanlæg for angst, uanset at A af retsformanden blev gjort opmærksom på, at der ikke var rejst tiltale for mishandling, og at der ikke var fremlagt lægelig dokumentation for den genetiske lidelse, ligesom A på trods af forsvarerens protester og retsformandens tilrettevisninger vedblev at stille spørgsmål til sin klient vedrørende erstatningskrav, som han ikke havde fremlagt dokumentation for.

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at A indledte diskussioner med både forsvareren og retsformanden vedrørende ovennævnte, således at retsformanden til sidst måtte fratage A ordet, hvorefter A tilkendegav sin utilfredshed med retsformandens retsledelse.

Advokatnævnet finder herefter på baggrund af en samlet vurdering, at A har tilsidesat god advokatskik for så vidt angår disse klagepunkter, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

..."

A indbragte Advokatnævnets kendelse for Retten i Horsens, som ved dom af 20. november 2018 stadfæstede kendelsen. Af dommens begrundelse fremgår bl.a.:

”Rettens begrundelse og resultat

Sagsøgeren deltog i retsmødet den 13. august 2015 ved Retten i Sønderborg som beskikket bistandsadvokat for forurettede i en straffesag. Han har forklaret, at dommerfuldmægtigens gengivelse af forløbet i retten ikke er korrekt. Han har blandt andet forklaret, at der efter hans opfattelse er tale om en positionering, når det i retsbogen fremgår, at han indledte en diskussion med retsformanden. Det er endvidere ikke korrekt gengivet, når det i retsbogen fremgår, at han stillede ledende spørgsmål til forurettede. Gengivelsen af retsmødet er værdiladet og giver et helt andet indtryk end det, publikum har haft.

Retten lægger gengivelsen i retsbogen af 13. august 2015 til grund. Uanset de fejl, som sagsøgeren har angivet er til stede i retsbogens gengivelse, finder retten ikke grundlag for at tilsidesætte sagsøgtes vurdering af, at sagsøgeren i relation til klagepunkterne 2-5 ikke har udvist den fornødne respekt for retten, herunder ved ikke at have været lydhør overfor retsformandens tilkendegivelser og tilrettevisninger. Retten er derfor enig med sagsøgte i, at sagsøgeren i relation til klagepunkterne 2-5 er gået videre end berettiget til varetagelse af hans klients interesser. Retten finder derfor ikke grundlag for at tilsidesætte sagsøgtes afgørelse om, at sagsøgeren har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.”

A ankede Retten i Horsens’ dom til landsretten.

Under sagens behandling i landsretten anmodede A om, at Retten i Sønderborg blev pålagt at udlevere lydoptagelsen fra retsmødet den 13. august 2015.

Ved kendelse af 12. april 2019 bestemte Vestre Landsret, at As anmodning ikke skulle tages til følge. Af landsrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”I retsmødet den 13. august 2015, der vedrørte en straffesag, havde retsformanden besluttet at lydoptage de afgivne forklaringer, jf. retsplejelovens § 711. A var beskikket som bistandsadvokat for et vidne, hvis forklaring blev lydoptaget.

Den anmodning om editionspålæg over for Retten i Sønderborg, som A har fremsat, angår ikke vidnets forklaring, men derimod det, som passerede, mens A afhørte sin klient, herunder ordvekslingen mellem retsformanden og A, og således hvad der tilfældigt blev optaget i den forbindelse. Reglerne om aktindsigt i lydoptagelse af forklaringer, herunder retsplejelovens § 714, finder derfor ikke anvendelse.

Retsplejelovens § 34 og § 35 indeholder bestemmelser om, hvad retsbogen skal indeholde. Det fremgår således af retsplejelovens § 35, stk. 1, at retsbogen skal indeholde en kort fremstilling af forhandlingerne. Af stk. 3 fremgår: "Af udviklinger og foredrag til begrundelse af påstande, begæringer eller indsigelser optages intet i retsbogen, hvor ikke det modsatte udtrykkeligt er bestemt; dog kan formanden beslutte, at enkelte udtalelser skal optages".

Det var herefter op til retsformanden under retsmødet den 13. august 2015 at beslutte omfanget af gengivelsen af ordvekslingen mellem retsformanden og A. Herefter og da der ikke i retsplejelovens regler om aktindsigt er hjemmel til at meddele aktindsigt i lydoptagelse af den karakter, som anmodningen angår, tager landsretten ikke As anmodning til følge. Det kan ikke føre til et andet resultat, at Retten i Sønderborg over for Advokatnævnet har anført, at retsbogen for retsmødet blev udformet med baggrund i lydoptagelsen, og at det derfor havde været muligt detaljeret at gengive handlingsforløbet."

Parternes synspunkter

A har navnlig anført, at hans egne noter fra retsmødet viser, at retsbogen ikke er retvisende, og at dommerfuldmægtig B i strid med sandheden tilførte til retsbogen, at A indlod sig i diskussion med ham og ikke ville rette sig efter hans anvisninger.

Det følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 6 om retten til en retfærdig rettergang, at parterne skal have adgang til retsbøger og sagens øvrige dokumenter, herunder lydfiler.

Det er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis om ret til aktindsigt, at han er blevet afskåret fra indsigt i de ca. 10 minutters lydoptagelse fra retsmødet.

Hans reelle modpart i sagen er dommerfuldmægtig B og Retten i Sønderborg, og hans rettigheder skal bedømmes i forhold til disse.

Dommerfuldmægtig B handlede ikke upartisk, da han skrev retsbogen, idet han på dette tidspunkt havde besluttet at bruge retsbogen som grundlag for en klage til Advokatnævnet.

Det følger af Menneskerettighedsdomstolens praksis, at en dommer ikke må være påvirket af uvedkommende hensyn, og at det også udadtil skal fremstå som om, at han ikke er påvirket af uvedkommende hensyn.

Menneskerettighedsdomstolen tillægger det betydning, om en klager har haft mulighed for at anfægte en dommers inhabilitet, og hvis lydoptagelsen ikke udleveres i den foreliggende sag, vil muligheden for at anfægte dommerfuldmægtig Bs habilitet blive afgørende forringet.

A har en individuel, væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål, jf. retsplejelovens § 41 d, og han bør derfor opnå aktindsigt i lydfilen efter denne bestemmelse.

Der ønskes ikke adgang til lydoptagelsen af sigtedes eller de øvrige vidners forklaringer, men alene hans afhøring af forurettede, dommerfuldmægtig Bs intervention heri og hans dialog med B, og det er det, der begrundes anmodningen om meroffentlighed.

Efter retsplejelovens § 41 h skal det overvejes, om der kan gives aktindsigt i videre omfang. Der er intet, som forhindrer domstolene i at give ham den begrænsede meroffentlighed, som han har anmodet om.

Da han er pålagt en bøde på 100.000 kr., bør principperne for straffesager finde tilsvarende anvendelse, selv om sagen afvikles i den borgerlige retsplejes form.

Advokatnævnet har navnlig anført, at der ikke i retsplejeloven er hjemmel til at udlevere lydfilen.

Advokatnævnet har i sin kendelse lagt retsbogen til grund for sin vurdering af det passerede i retsmødet den 13. august 2015 ved Retten i Sønderborg, og der har på baggrund af lydoptagelsen i retten været en udførlig gengivelse af det

passerede i retsbogen. Da det passerede allerede er nedfældet i retsbogen, er der allerede givet den ønskede indsigt.

A har selv erkendt, at der var uenighed mellem ham og retsformanden om retsledelsen under sagen, og det er for så vidt angår klagepunkterne 2-5 i Advokatnævnets kendelse, der vedrører As ageren under hovedforhandlingen, ikke alene retsbogen, som Advokatnævnet har lagt til grund for sin vurdering af sagen.

A er ud over det passerede i retten den 13. august 2015 tillige pålagt bøden på 100.000 kr. for grov overtrædelse af god advokatskik ved sit efterfølgende brev til dommerfuldmægtig B, og denne overtrædelse er uafhængig af indholdet af retsbogen samt lydfilen.

Bestemmelserne i retsplejelovens § 41 d og § 41 h finder ikke direkte anvendelse på den foreliggende situation, idet den pågældende lydfil og retsbog er udarbejdet til brug for den konkrete straffesag, og ikke til brug for en sag mellem A og Retten i Sønderborg eller mod Advokatnævnet.

Den foreliggende sag er ikke en straffesag, men en disciplinærsag, og derfor er princippet om equality of arms samt Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 ikke relevant.

I UfR 2018.1160H er det fastslået, at en disciplinærbøde tildelt af Advokatnævnet ikke er at anse for straf for et strafbart forhold, og der er derfor ikke grundlag for at anvende reglerne for straffesager.

Retsbogen blev ikke udfærdiget med henblik på at indbringe sagen for Advokatnævnet.

Det forhold, at der ikke sker udlevering af lydfilen, vil ikke medføre, at A ikke har de samme muligheder for at varetage sine interesser under sagen som Advokatnævnet.

Højesterets begrundelse og resultat

Af de grunde, som landsretten har anført, og da det, som A har anført for Højesteret, ikke findes at kunne give grundlag for aktindsigt efter bestemmelsen om meroffentlighed i retsplejelovens § 41 h, stk. 1, jf. § 41 d, stk. 3, stadfæster Højesteret landsrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

I kæremålsomkostninger for Højesteret skal A betale 3.000 kr. til Advokatnævnet.

Det idømte beløb skal betales inden 14 dage og forrentes efter rentelovens § 8 a.